

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»

на тему: «Кредитна політика фінансової установи»

Виконавець:

студентка центру заочної форми
навчання

Анютенко Крістіна Русланівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Арутюнян Світлана Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах стан банківської системи України є доволі складний та важко прогнозований. Він обумовлений як кризовими процесами в економіці країни, так і політичною нестабільністю та соціальними умовами, що склалися в останні роки. При цьому однією з важливих умов розвитку економіки держави є саме стабільність та стійкість банківської системи. Можливість прогнозувати стан банківської системи дає змогу збільшити привабливість її для іноземних інвесторів та вітчизняних суб'єктів господарювання, а також визначити основні напрямки подальшого розвитку. Сучасні умови підтверджують, що досить обмежені можливості залучення кредитних коштів також впливають на розвиток економіки держави. Активізація кредитування сприяє подальшому зростанню економіки, розвитку та появи нових суб'єктів господарювання, збільшенню робочих місць, розвитку інфраструктури країни та ін., що створює основу для економічної стабільності. Паралельно з цим, кредитування є одним з напрямків діяльності банків, який забезпечує їм прибутковість. Мета провадження банком своєї діяльності на рівні з іншими суб'єктами господарювання — є отримання прибутку. Але кредитування для банківських установ супроводжується певними ризиками, одним з яких є ризик неповернення запозичених коштів. Тому з метою раціональної організації власної кредитної діяльності, банки розробляють та впроваджують кредитну політику, яка є складовою частиною загальної політики банку, має узгоджуватися зі стратегією розвитку та сприяти досягненню встановлених пріоритетів перед банківською установою.

Питання, які пов'язані з визначенням теоретичних основ розробки, впровадження, реалізації та оцінки ефективності кредитної політики банку, розглядали та вивчали науковці: Русіна Ю.О., Ковтун М.В., Вовчак О.Д., Владичин У.В., Вовк В.Я., Хмеленко О.В., Дзюблюк О.В., Коцовська Р.Р., Павлишин О.П., Хміль Л.М., Новосельцева М.М., Островська Н.Л., Тищенко А.Н., Рогожнікова Н.В. та інші. Незважаючи на достатню кількість досліджень щодо кредитної політики та мінімізації кредитного ризику, ця проблема потребує подальшого дослідження в умовах сучасного нестабільного економічного середовища.

Метою дослідження є дослідження теоретичних основ організації кредитної політики фінансових установ та визначення можливих напрямків підвищення її ефективності.

Завдання дослідження:

- а) визначити особливості організації кредитної діяльності в фінансовій установі на прикладі комерційного банку;
- б) розкрити поняття кредитної політики комерційного банку та визначити систему елементів оцінки її ефективності;
- в) дослідити сучасний стан та тенденції розвитку системи банківського кредитування в Україні;

г) охарактеризувати основні показники діяльності, проаналізувати кредитний портфель ПАТ «УкрСиббанк», провести оцінку ефективності кредитної політики та запропонувати шляхи її вдосконалення.

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з організацією кредитної діяльності фінансових установ на прикладі комерційних банків.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи організації кредитної політики фінансових установ на прикладі комерційних банків.

Методи дослідження. Під час вирішення поставлених завдань було використано сучасні методи наукових досліджень, зокрема: метод економічного аналізу (при дослідженні факторів впливу на формування кредитної політики банку, оцінці динаміки та структури кредитного портфелю ПАТ «УкрСиббанк»); метод угруповань (при дослідженні питання класифікації кредитів); реферативний (при огляді та підборі літературних джерел); аналізу та синтезу; індукції та дедукції; порівняння; табличний (для аналізу та узагальнення даних); графічний (для унаочнення даних).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, матеріали Національного банку України, Асоціації українських банків, науково-практичних конференцій, семінарів, періодичних видань; річні бухгалтерські, статистичні звіти ПАТ «УкрСиббанк»; наукові дослідження і праці вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 76 сторінок, включаючи 13 таблиць, 7 рисунків, 3 додатка і список використаної літератури із 39 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи організації кредитної політики фінансової установи»** розглядаються теоретичні основи організації кредитної політики фінансових установ на прикладі комерційних банків. Основну увагу приділяється огляду специфіки організації кредитної діяльності та проведенню кредитної політики банку.

У другому розділі **«Аналіз кредитної політики фінансової установи (на прикладі комерційного банку ПАТ «УкрСиббанк»)»** розглянуто сучасний стан системи банківського кредитування в Україні, дана організаційно-економічна характеристика ПАТ «УкрСиббанк», проаналізовано показники, що характеризують кредитну політику та кредитний портфель ПАТ «УкрСиббанк».

У третьому розділі **«Вдосконалення кредитної політики ПАТ «УкрСиббанк»»** представлені напрямки вдосконалення кредитної політики ПАТ «УкрСиббанк». Розроблені підходи представляють практичний інтерес для банку та прийнятні для впровадження у його подальшій діяльності.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі наведено теоретичне узагальнення організації кредитної діяльності в фінансовій установі та запропоновано удосконалення теоретико-методичних підходів щодо організації кредитної політики в банківській установі. За результатами дослідження зроблено такі висновки.

На сьогодні немає і єдиної розробленої кредитної політики для усіх банків. Для реалізації найуспішнішої організації кредитної діяльності кожний банк створює та забезпечує особисту кредитну політику, розуміючи усю множину ризиків. Необхідність розроблення кредитної політики та покладення її в основу діяльності банку зумовлено насамперед тим, що вона дає змогу планувати, регулювати, контролювати, раціонально організовувати взаємовідносини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху грошових коштів.

Метою кредитної політики банку є формування оціненого та якісного підходу щодо управління ризиком на рівні кредитного портфеля банку.

Головна мета процесу управління кредитним портфелем банку полягає в забезпеченні максимальної дохідності за певного рівня ризику.

Управління кредитним портфелем дає змогу балансувати та стримувати ризик усього портфеля, контролювати ризик, притаманний тим чи іншим ринкам, клієнтам, позиковим інструментам, кредитам та умовам діяльності. Управління кредитними ризиками вимагає систематичного аналізу кредитного портфеля та роботи з проблемними кредитами.

У ході аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку банківського кредитування в Україні було виявлено, що ринок кредитів більшості регіонів України є незначним за обсягами та слабо розвинутим і більш 75% кредитів, наданих не фінансовим корпорациям зосереджено у двох областях України, що свідчить про незбалансованість кредитного ринку за регіонами. Дві третини споживчого кредитування зосереджено в Київській, Дніпропетровській, Донецькій, Одеській та Харківській областях, що говорить про значний міжрегіональний відрив у доходах населення.

Проаналізувавши економічні показники ПАТ «УкрСиббанк» BNP Paribas Group, було дійдено висновку, що у 2014-2018 роках ПАТ «УкрСиббанк» BNP Paribas Group залишався одним із лідерів серед банків. Основні показники його функціонування значно перевищували аналогічні показники в середньому по групі найбільших банків. ПАТ «УкрСиббанк» BNP Paribas Group провадив виважену політику щодо рівномірного зростання капіталу. Процедура збільшення капіталу УкрСиббанку, анонсовану BNP Paribas SA (Франція) восени 2015 року, було завершено 3 лютого 2016 року. В результаті міжнародна група BNP Paribas SA (Франція) та Європейський банк реконструкції та розвитку (надалі - «ЄБРР») збільшили уставний капітал УкрСиббанку на 3 294 929 тисяч гривень. При цьому розмір долі ЄБРР збільшився з 15% до 40%. Станом на 31 грудня 2018 року міжнародна група BNP Paribas володіла 59,9998% (станом на 31 грудня 2017 року - 59,9998%) акцій УкрСиббанку.

За період дослідження відбувалося зниження частки кредитного портфелю банку в загальних активах. Акценти у кредитній діяльності було зміщено в

сторону ефективного супроводження уже існуючої кредитної заборгованості для запобігання виникненню надмірної кількості проблемних кредитів. Скорочення частки кредитного портфелю в загальних активах пояснюється також пошуком альтернативних джерел доходу.

У ПАТ «УкрСиббанк» BNP Paribas Group моніторинг кредитного ризику визначають як комплекс дій банку по отриманню та аналізу інформації по клієнту та кредитній угоді протягом строку дії кредитного договору. Моніторинг дозволяє оперативно реагувати на виникаючі ризики виконання зобов'язань позичальником по кредитній операції та знижує обсяг проблемних кредитів.

Даний підхід не враховує, що моніторинг кредитного ризику пов'язаний не лише з окремим позичальниками, а й кредитним портфелем в цілому, що створює передумови для удосконалення моніторингу кредитного ризику в банку, зокрема з точки зору моніторингу диверсифікації кредитного портфелю.

У дипломній роботі удосконалено методичні підходи до організації моніторингу кредитного ризику у банку з організаційно-функціональної точки зору. Пропонується на рівні мідл-офісу створити підрозділ моніторингу кредитного ризику, що здійснюватиме систематичне спостереження за рівнем кредитного ризику у банку.

Крім того, в дипломній роботі запропоновані заходи щодо покращення кредитної політики банку.

У кредитній політиці ПАТ «УкрСиббанк» слід розширити види кредитів, які надаються населенню, приділити увагу споживчому та іпотечному кредитам як основній формі кредитних взаємовідносин з індивідуальним клієнтом. Ці види кредитів дуже широко використовуються західними банками і дають їм більш як половину доходів від діяльності в цілому.

Ще один вид кредиту, який дуже вигідний для ПАТ «УкрСиббанк», а також для клієнта, – це авальний кредит. Банк, застосовуючи цей кредит, заробляє доходи від кредитування без залучення власних коштів. Для клієнта це вигідно у зв'язку з низькою процентною ставкою за кредитом.

Крім того, позитивним ефектом для розвитку кредитування індивідуального позичальника ПАТ «УкрСиббанк» може бути:

- введення цільових житлово-будівельних вкладів і надання на цій основі першочергового права на одержання інвестиційного кредиту власникам таких вкладів;

- проведення ринкових досліджень із метою виявлення у населення потреб у нових видах кредитування;

- підвищення рівня інформованості приватних клієнтів про нові види банківських послуг;

- максимальне врахування інтересів клієнтів, індивідуальний підхід при кредитуванні.

Кредитну стратегію ПАТ «УкрСиббанк» необхідно розробляти та діяти згідно з нею насамперед тому, що вона дає змогу планувати, регулювати, контролювати, раціонально організовувати взаємовідносини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху грошових коштів. Опрацьовуючи кредитну

стратегію, важливо враховувати не лише "чисто кредитні" показники, а й стан банку загалом.

Зазначимо, що основними чинниками, які визначають кредитну діяльність ПАТ «УкрСиббанк», є зростання його ринкової вартості (цінності) з урахуванням невизначеності й конфліктності зумовленого ними ризику. Опрацьовуючи кредитну політику, менеджерам банку необхідно враховувати вплив кредитного ризику, ризику депозитних операцій, відсоткового, валютного, ризику незбалансованої ліквідності.

АНОТАЦІЯ

Анютенко К. Р. «Кредитна політика фінансової установи»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030508 Фінанси і кредит

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання організації кредитної політики фінансових установ на прикладі комерційного банку ПАТ «УкрСиббанк». Визначено етапи формування політики управління кредитною діяльністю банку.

Проведено аналіз фінансової діяльності банку та визначена позиція банку на ринку фінансових послуг. Досліджені особливості управління кредитним портфелем банку та його ефективність ПАТ «УкрСиббанк».

Зроблено пропозиції щодо удосконалення управління кредитною діяльністю ПАТ «УкрСиббанк».

Ключові слова: Фінансова установа, комерційний банк, банківські ресурси, кредити, кредитна політика, кредитна діяльність, кредитні ризики.

ANNOTATION

Anyitenko K. "Credit policy of a financial institution"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 6.030508 Finance and credit

Odessa National Economics University – Odessa, 2019.

The work deals with theoretical and practical questions of the organization of credit policy of financial institutions on the example of the commercial bank of PJSC "UkrSibbank". The stages of formation of the policy of management of credit activity of the bank are determined.

The analysis of financial activity of the bank and the position of the bank in the financial services market are determined. The features of management of the bank's credit portfolio and its efficiency at PJSC "UkrSibbank" were investigated.

Proposals on improvement of management of credit activity of PJSC "UkrSibbank" are made.

Key words: financial institution, commercial bank, bank resources, loans, credit policy, credit activity, credit risks